

KS. KRZYSZTOF JEŻYNA

SAKRAMENT BIERZMOWANIA ŹRÓDŁEM NOWEJ EWANGELIZACJI

Wezwanie do nowej ewangelizacji, choć jest uzasadnione wyzwaniem współczesnej sekularyzacji, koniecznością zastosowania nowych metod i środków, a także nowymi zadaniami apostołskimi, to jednak bez wyraźnego wyakcentowania, że w ewangelizacji chodzi o „nowego człowieka w Chrystusie”, całe zamierzenie może okazać się bezowocne i przynieść jedynie powierzchowne zmiany w Kościele i jego misji. Nowa ewangelizacja z istoty swej powinna koncentrować się na darze nowego życia, które przynosi Jezus, a Duch Święty pozwala je przyjąć: „ta ewangelizacja jest świadomie nazywana nową, ponieważ Duch Święty ciągle ukazuje nowość słowa Bożego i duchowo ożywia ludzi (por. J 3, 2)”¹. Inicjatywa nowej ewangelizacji zmierza więc do „głoszenia Ewangelii zawsze nowej i zawsze niosącej nowość”².

Oznacza to najpierw, że podmiotem nowej ewangelizacji może być tylko „nowy człowiek w Chrystusie”, który jest napełniony i odnowiony przez samego Chrystusa, jedynie taki człowiek może odnowić świat. Co więcej, ta perspektywa nowego życia jest także celem nowej ewangelizacji, a więc można powiedzieć, że przedmiotem nowej ewangelizacji jest to, by dar nowego życia został przez człowieka przyjęty i rozwinięty, czyli by człowiek żył na miarę daru nowego życia. Celem ewangelizacji jest więc rozpoznanie

Ks. dr hab. KRZYSZTOF JEŻYNA – adiunkt Katedry Teologii Moralnej Szczegółowej KUL; adres do korespondencji: ul. Ogrodowa 14, 20-075 Lublin, e-mail: krzycho@kul.lublin.pl.

¹ Synod Biskupów. Zgromadzenie Specjalne dla Europy. Deklaracja *Abyśmy byli świadkami Chrystusa, który nas wyzwolił*. Watykan 1991 nr 3. Por. A. S u q u i a. *Nowa ewangelizacja: niektóre zadania i niebezpieczeństwa doby obecnej*. „Kolekcja Communio” nr 8. Poznań: Pallotinum 1993 s. 45-50.

² VS 106.

na nowo darów sakramentalnych, które wymagają podjęcia zobowiązań moralnych i kształtowania integralnej wiary, czyli połączonej z orędziem moralnym, które określa chrześcijański styl życia. Tak więc tylko nowy człowiek, trwający we wspólnocie Kościoła, staje się podmiotem posługi ewangelizacyjnej.

Sakramentalny charakter posłannictwa Kościoła oznacza, że z jednej strony sakramenty umożliwiają Kościołowi pełnienie jego zbawczej misji, a z drugiej sakramenty z istoty swej mają charakter eklezjalny, co oznacza, że ich sprawowanie nie tylko buduje Kościół, ale ukazuje jego zbawczą misję. Stąd też poprzez sprawowanie sakramentów Kościół potwierdza, że jest podmiotem urzeczywistniania orędzia zbawienia, a tym samym podmiotem nowej ewangelizacji.

Chrzest, a także dopełniający go sakrament bierzmowania stanowią sakramentalny fundament włączenia człowieka w Kościół, a tym samym fundament odpowiedzialności za Kościół. Kościół włączając nowych ludzi – mocą chrztu św. – do swojej wspólnoty i umacniając ich Duchem Świętym przez sakrament bierzmowania chce, aby ochrzczeni stali się nie tylko jego pełnoprawnymi członkami, ale także „narzędziami” zbawienia. Oznacza to, że podjęcie odpowiedzialności za Kościół jako wspólnotę i narzędzie zbawienia prowadzi wprost do wzięcia odpowiedzialności za misję Kościoła w świecie.

Wzajemne powiązanie sakramentów inicjacji sprawia, że bierzmowanie udoskonala dary chrztu, bowiem ochrzczeni „przez sakrament bierzmowania jeszcze ściślej wiążą się z Kościołem, otrzymują szczególną moc Ducha Świętego i w ten sposób jeszcze mocniej zobowiązani są, jako prawdziwi świadkowie Chrystusowi, do szerzenia wiary słowem i uczynkiem oraz do bronienia jej”³ Bierzmowanie pełniej jednoczy ze wspólnotą Kościoła, pozwala rozpoznać swoją tożsamość we wspólnocie, ale także przyjąć dary zobowiązujące do odpowiedzialności za Kościół. Duch Święty „w bierzmowaniu natomiast uzdalnia go do dojrzałego zaangażowania się w wierze oraz w służbie świadectwa i szerzenia Ewangelii”⁴.

Staje się to możliwe poprzez podwójną posługę Ducha Świętego, jako Ducha Prawdy i Miłości, który w sakramencie bierzmowania uzdalnia do

³ KK 11. Por. J a n P a w e ł I I. *Kat. Kościół a tajemnica Trójcy Przenajświętszej* (9.10.1991) nr 5. W: *Katechezy Ojca Świętego Jana Pawła II. Kościół*. Kraków–Ząbki: Wydawnictwo „M” – Apostolicum 1999 s. 46.

⁴ J a n P a w e ł I I. *Kat. Uczestnictwo świeckich w kapłaństwie Chrystusowym* (15.12.1993) nr 2. W: *Katechezy Ojca Świętego Jana Pawła II. Kościół* s. 320.

osiągnięcia postawy dojrzałej wiary i miłości⁵ Właśnie miłość Boża, rozlana w sercach ludzkich przez Ducha Świętego (Rz 5, 5), uzdalnia do wypełnienia największego przykazania miłości Boga i bliźniego w celu stworzenia trwałej wspólnoty. Ponadto sakrament bierzmowania pogłębia udział w powszechnym kapłaństwie Chrystusa uzdalniając do świadomego składania duchowych ofiar, a przez świadectwo do pogłębiania jedności Kościoła⁶. Szczególną pomocą w realizacji odpowiedzialności za Kościół są dary charyzmatyczne, które są udzielane dla dobra całej wspólnoty i jej jedności⁷ W Duchu Świętym każdy bierzmowany staje się podmiotem odpowiedzialnym za Kościół i jego misję, dlatego Duch Święty, namaszczając go, posyła na głoszenie Dobrej Nowiny i wspomaga swoim działaniem wszelkie inicjatywy apostołskie⁸.

I. BIERZMOWANIE POGŁĘBIENIEM DARU NOWEGO ŻYCIA

Podkreślenie związku sakramentów inicjacji jest ważne, gdyż o ile chrzest rodzi do dzieciństwa Bożego, o tyle bierzmowanie prowadzi do napełnienia dziecka Bożego Duchem Świętym, by otrzymało ono Jego „pełnię” na wzór

⁵ Por. DeV 67. Por także: A. S a n t o r s k i. *Duchowość sakramentów inicjacji*. W: *Teologia duchowości katolickiej*. Lublin: RW KUL 1993 s. 162; R. R a k. *Nowe spojrzenie na dar Ducha Świętego*. W: Komisja Episkopatu Polski Duszpasterstwa Ogólnego. *Sakrament Bierzmowania. Ewangelizacja młodzieży. Program duszpasterski na rok 1991/1992*. Red. E. Szczotok, A. Liskowacka. Katowice 1991 s. 9; S. C z e r w i k. *Liturgia Sakramentu Bierzmowania*. W: *Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego*. Red. J. Kudasiwicz. Warszawa: ATK 1981 s. 171-172.

⁶ C z e r w i k. *Liturgia Sakramentu Bierzmowania* s. 175; J. B u x a k o w s k i. *Aspekty duszpasterskie teologii bierzmowania*. W: *Sakrament Bierzmowania. Ewangelizacja młodzieży*. s. 31-32.

⁷ Por. S a n t o r s k i. *Duchowość sakramentów* s. 162-163; J. K u d a s i e w i c z. *Rola Ducha Świętego w dziejach zbawienia w świetle czytań biblijnych odnowionego obrzędu bierzmowania*. W: *Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego* s. 135-151.

⁸ Dlatego jednym z ważniejszych zadań Kościoła jest „odkrycie obecności Ducha Świętego, który działa w Kościele zarówno na sposób sakramentalny, zwłaszcza poprzez Bierzmowanie, jak i za pośrednictwem licznych charyzmatów, zadań i posług przez Niego wzbudzonych dla dobra Kościoła” (TMA 45). Por. J. M i s i u r e k. *Apostolstwo wyrazem dojrzałości chrześcijańskiej*. W: *Dojrzałość chrześcijańska*. Red. A. J. Nowak, W. Słomka. Homo meditans XI. Lublin: TN KUL s. 115.

Chrystusa, który na początku swej misji został również napełniony Duchem Świętym⁹ Terminy „dzieciństwo” i „synostwo Boże” wyrażają jedną i tę samą rzeczywistość i należy rozpatrywać je komplementarnie.

Człowiek przyjmujący chrzest otrzymuje Ducha Świętego, który całkowicie go uświęca, wyciskając na ochrzczonego swoje niezmazalne piętno, co św. Paweł wyraził metaforą świątyni Bożej. Ochrzczony jest mieszkaniem Ducha Świętego, nie może przez grzech wypowiadać Mu mieszkania, ale musi opowiadać się za Duchem Świętym, czyli dać Mu się prowadzić¹⁰ Odnowiony ryt bierzmowania wskazuje na osobowy charakter sakramentów inicjacji, bowiem spotykamy się w nich nie tyle z darami, co z „Darem” Ducha Świętego¹¹, czyli bierzmowani otrzymują nie tylko dary Ducha Świętego, lecz także samego Ducha Świętego jako dar¹². Oznacza to także, że osobowe spotkanie wymaga osobistej decyzji człowieka i realizuje się, gdy człowiek ów dar przyjmie i na dar Ducha odpowie przyjęciem Go w wierze¹³

Duch Święty pełni nade wszystko podwójną funkcję, którą oddają dwa określenia: Duch Ożywiciel i Duch Uświęciciel. Misją Ducha Świętego jest przybliżenie tego, czego nauczał Jezus: będzie świadczył (J 15, 26), z mojego weźmie (J 16, 14), uzdolni do wyznania wiary (1 Kor 12, 3). Duch Święty nie tylko zachowuje to, co Jezus objawił, ale ubogaca i udoskonala rozumienie objawionych prawd – doprowadza do całej prawdy (J 16, 12 n.). To wewnętrzne poznanie umożliwia dawanie świadectwa innym (J 15, 27), trzeba jednak podkreślić, że świadectwo Ducha dokonuje się najpierw w wymiarze wewnętrznym: w konfrontacji z ludzką ignorancją (J 14, 26), z niepewnością (J 15, 26), z ludzkim sprzeciwem (J 16, 8)¹⁴. Ostatecznie chodzi o wewnętrzne przyswojenie sobie prawdy o Bogu, a nie tylko pełnienie funkcji proroczej.

⁹ Por. B. M i g u t. *Znaki Misterium Chrystusa. Historiozbawcze ujęcie sakramentów według Salvatore Marsilego OSB (1910-1983)*. Lublin: RW KUL 1996 s. 119.

¹⁰ Por. R. R a k. *Chrzest – nowością życia*. W: *Chrzest – nowość życia*. Red. A. J. Nowak, W. Słomka. Homo meditans X. Lublin: TN KUL 1992 s. 74.

¹¹ Por. R a k. *Nowe spojrzenie na dar Ducha Świętego* s. 9; M i g u t. *Znaki Misterium Chrystusa* s. 135.

¹² Por. C z e r w i k. *Bierzmowanie w świetle praktyki Kościoła* s. 171-172.

¹³ Por. G. K o c h. *Sakramentologia – zbawienie przez sakramenty*. Tł. W. Szymona. Kraków: Wydawnictwo „M” 1999 s. 190-192.

¹⁴ Por. A. S a n t o r s k i. *Duchowość sakramentów chrześcijańskiej inicjacji*. W: *Teologia duchowości katolickiej* s. 161.

Wewnętrzny charakter działania Ducha Świętego wyraża się w tym, że mieszka On w człowieku i kieruje nim, chodzi więc o specyficzny wymiar spotkania, którego miejscem jest „wewnętrzne sanktuarium sumienia”¹⁵ Trzykrotne nazwanie Parakleta Duchem Prawdy (J 14, 17; 15, 26; 16, 13) wskazuje główny kierunek działania – w sferze poznawczej wiary rozumianej jako przyjęcie i przyswojenie Bożej prawdy, a następnie przekazywanie jej przez świadectwo. Posłuszeństwo Duchowi Świętemu prowadzi do czynów – owoców Ducha Świętego (Ga 5, 22 n.), które wyrażają postawę dojrzałej miłości¹⁶. Moc Ducha Świętego, płynąca z bierzmowania, pragnie ujawnić się w formie dojrzałej wiary i miłości. Dar Ducha Świętego sprawia, że bierzmowany w sposób szczególny upodabnia się do Chrystusa i zostaje umocniony do charyzmatycznego dawania Mu świadectwa i budowania Kościoła – Jego Mistycznego Ciała¹⁷ Dlatego też tak ważne jest pogłębianie świadomości napelnienia Duchem Świętym, którego znamię i dary człowiek otrzymuje¹⁸.

Dzieło Ducha Uświęciciela sprawia, że świętość jest nade wszystko darem: „wraz z życiem Chrystusowym chrzest udziela duszy Jego świętości jako nowego warunku przynależności do Boga obok wyzwolenia i oczyszczenia (1 Kor 6, 11)”¹⁹ Chrześcijanin na chrzcie otrzymuje oprócz łask Ducha Świętego także pieczęć, jako znak przynależności do Chrystusa i w „tej przynależności urzeczywistnia się jego podstawowa i ostateczna świętość; jest to uświęcenie ostateczne, trwałe, dokonujące się przez chrzest i utrwalone w niezatartym znamieniu. Ta zdolność jest trwała. Nie można jej utracić, znamię jest bowiem niezatarte”²⁰.

Wielkości otrzymanych darów odpowiada wielkość zadań – podjęcie nowego sposobu postępowania jest konsekwencją daru uświęcania (1 P 1, 22 n.), gdyż świętość bytowa ma się urzeczywistniać w świętości moralnej²¹. Oso-

¹⁵ DV 43. Por. J. N a g ó r n y. *Duch Święty w sumieniu chrześcijańskim*. W: J a n P a w e ł I I. *Dominum et Vivificantem*. Tekst i komentarze. Red. A. L. Szafrński. Lublin: RW KUL 1994 s. 201-205.

¹⁶ Por. S a n t o r s k i. *Duchowość sakramentów* s. 162.

¹⁷ Por. G. B e r n a c k i. *Bierzmowanie sakramentem dojrzałości*. W: *Dojrzałość chrześcijańska* s. 37.

¹⁸ Por. R a k. *Chrzest – nowością życia* s. 73.

¹⁹ J a n P a w e ł I I. *Kat. Chrzest w Kościele – wspólnocie kapłańskiej i sakramentalnej* (25.03.1992) nr 4. W: *Katechezy Ojca Świętego Jana Pawła II. Kościół* s. 98.

²⁰ Tamże nr 5 s. 98-99.

²¹ Por. S a n t o r s k i. *Duchowość sakramentów* s. 153.

bista świętość przyczynia świętości Kościołowi. Dlatego konieczność przycinania się każdego ochrzczonego do budowania świętości Kościoła łączy się z poczuciem odpowiedzialności za Kościół – Ciało Chrystusa²². Z więzi Kościoła i świata w Chrystusie wynika zadanie uświęcania świata, stąd kto buduje Kościół, wiąże świat z Chrystusem i odwrotnie, kto po chrześcijańsku kształtuje świat, przyczynia się do rozwoju Królestwa Bożego na ziemi²³

Świętość chrześcijanina, zawsze odniesiona do świętości Boga, przejawiająca się w jedności wiary i życia moralnego, jest ostatecznie wypełnieniem życiowego powołania w Chrystusie. Jan Paweł II wskazuje na potrzebę świadectwa świętości: „życie świętych, odblask dobroci Boga – Tego, który «jeden tylko jest Dobry» – nie jest tylko prawdziwym wyznaniem wiary i zachętą do przekazywania jej innym, ale także uwielbieniem Boga i Jego nieskończonej świętości. Życie w świętości pozwala zatem w pełni wyrazić i zrealizować potrójne i zarazem jedyne *munus propheticum, sacerdotale et regale*, które każdy chrześcijanin otrzymuje w darze”²⁴ Dlatego też świadczanie o wierze jest jednocześnie wezwaniem do osobistego uświęcenia, jest powołaniem do doskonałości²⁵.

Konkretnym przejawem świętości w codziennym życiu jest składanie świadectwa, związane szczególnie z sakramentem bierzmowania, a tak bardzo potrzebne nowej ewangelizacji. Świadectwo chrześcijańskie składane jest nade wszystko mocą Ducha Świętego: „istotnym celem sakramentu bierzmowania jest udoskonalenie daru Ducha Świętego otrzymanego na chrzcie, tak aby przyjmujący go stał się zdolny do świadczenia o Chrystusie słowem i całym życiem”²⁶. Bierzmowany staje się świadkiem Chrystusa i ma zadanie wyznawania swojej wiary, staje się w pełni aktywnym członkiem Kościoła w świadectwie, obronie wiary, w trosce o losy Kościoła, zaciąga także obowiązki wobec społeczności religijnej i świeckiej²⁷

²² Por. J. M i s i u r e k. *Chrzest – nowe stworzenie w Chrystusie*. W: *Chrzest – nowość życia* s. 86.

²³ Por. M i s i u r e k. *Apostolstwo wyrazem dojrzałości chrześcijańskiej*. W: *Dojrzałość chrześcijańska* s. 118.

²⁴ VS 107.

²⁵ W. S ł o m k a. *Chrzest jako podstawa duchowości chrześcijańskiej*. W: *Chrzest – nowość życia* s. 21.

²⁶ J a n P a w e ł I I. *Kat. Bierzmowanie w Kościele – wspólnocie kapłańskiej i sakramentalnej* (1.04.1992) nr 5. W: *Katechezy Ojca Świętego Jana Pawła II. Kościół* s. 102.

²⁷ Por. M i s i u r e k. *Apostolstwo wyrazem dojrzałości* s. 117.

Bierzmowany ma stać się świadkiem, a to znaczy coś więcej, niż głoszenie doktryny czy ideologii, ma ogłaszać innym, że Chrystus żyje w Kościele, dał się poznać przez wiarę, jest Zbawicielem i Przyjacielem oraz kształtuje całe życie człowieka. Ponadto sakrament, który jest znakiem miłości i bliskości Boga, domaga się aktualizacji, przeniesienia w życie otrzymanych darów. Świadcstwo dokonuje się poprzez słowo i czyn, by według Chrystusowego wezwania być solą ziemi i światłem świata. To życie w światłości wyraża się w publicznym wyznawaniu wiary, trzeba jednak pamiętać, że dokonuje się ono za pośrednictwem Kościoła i dlatego wpisuje się w wyznanie Kościoła powszechnego, który codziennie „czynem i prawdą” (1 J 3, 18) zgodnie odmawia *Credo*²⁸.

Trzeba również zaznaczyć, że zadanie świadczenia o wierze wymaga osobistego pogłębienia wiary, szczególnie dla tych, którzy chcą jej bronić. Bierzmowany ma być gotowy do świadczenia o prawdzie wobec ludzi niechętnych, co często wiąże się z demaskowaniem zła i walką przeciw przejawom zła w świecie²⁹. Aby skuteczniej apostołować, trzeba lepiej poznać Chrystusa i Jego naukę przez modlitewną refleksję, medytację Pisma św., pogłębianie wiedzy teologicznej, odpowiednią lekturę, stąd też wymagane jest bardziej świadome uczestnictwo w liturgii słowa³⁰. Dlatego też dziwi dzisiaj fakt zaniedbań w czytaniu Pisma św., brak prowadzenia dialogu w wierze i niechęć stawania w obronie wiary, gdy jest ośmieszana³¹.

Eklezjalny charakter bierzmowania ma istotne znaczenie dla prawidłowego formowania wiary, a następnie dla świadcstwa o niej, gdyż stanowi zabezpieczenie przed fałszywym iluminizmem. Dlatego trzeba uznać, że kryterium osobistego rozumienia prawdy objawionej jest nauczanie Kościoła, a przede wszystkim Urzędu Nauczycielskiego Kościoła³². Papież łączy wezwanie do świadcstwa z darem męstwa: „przez sakrament bierzmowania ochrzczeni «otrzymują szczególną moc Ducha Świętego». Ten dar odpowiada potrzebie specyficznej energii dla podjęcia «duchowej walki» wiary i miłości, dla odrzucania pokus i dawania w świecie świadcstwa słowem i życiem chrześcijań-

²⁸ Por. J a n P a w e ł I I. *Kat. Chrzest w Kościele* nr 8 s. 100.

²⁹ Por. KK 35; ChL 14.

³⁰ Por. B e r n a c k i. *Bierzmowanie sakramentem dojrzałości* s. 41; C z e r w i k. *Bierzmowanie w świetle praktyki Kościoła* s. 175; S a n t o r s k i. *Duchowość sakramentów* s. 166.

³¹ Por. R a k. *Chrzest – nowością życia* s. 76.

³² Por. S a n t o r s k i. *Duchowość sakramentów* s. 162.

skim – z odwagą, zapałem i wytrwałością. Energii tej udziela w sakramencie Duch Święty”³³

II. EKLEZJALNY CHARAKTER ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA MISJĘ KOŚCIOŁA

Wezwanie do nowej ewangelizacji wymaga także zauważenia eklezjalnego wymiaru bierzmowania. Sakrament ten jest znakiem działania w Kościele daru Pięćdziesiątnicy i na tej podstawie był od początku rozumiany jako wzięcie na siebie odpowiedzialności za rozwój widzialnego Kościoła, i to w aspekcie odpowiedzialności charyzmatycznej³⁴. Obowiązek świadectwa jest szczególnie aktualny w momentach trudnych dla Kościoła – wymaga wówczas wyraźnego świadectwa w życiu osobistym i publicznym. Ponadto dary bierzmowania wskazują na obowiązki społeczne, bowiem jak z daru wiary wynika jej związek z daniem świadectwa, tak z darów uświęcenia wynikają zadania społeczne. Choć należy tu wskazać – w duchu nowej ewangelizacji – na zależność owocności działań społecznych od wewnętrznej dojrzałości płynącej z sakramentów inicjacji.

Jezus przestrzegał przed niebezpieczeństwem wstydzania się wiary (Łk 9, 26; por. MK 8, 38). W tym kontekście Papież zauważa, iż „wstydzanie się Chrystusa przyjmuje często formy «tolerancji», która polega na ukrywaniu własnej wiary i godzeniu się na kompromisy niedopuszczalne dla tego, kto chce być Jego prawdziwym uczniem. Iluż ludzi, również pośród chrześcijan, godzi się dziś na kompromisy!”³⁵ Tymczasem chrześcijanin poprzez sakrament bierzmowania otrzymuje specjalną moc i odwagę potrzebną do wyznawania wiary w Chrystusa, szerzenie jej słowem i uczynkiem oraz jej obronę.

Na eklezjalne znaczenie obu sakramentów wskazuje ich jedność, albowiem stanowią one jeden proces coraz głębszego wprowadzenia w nadprzyrodzoną społeczność Kościoła³⁶. Ze strony człowieka to pełniejsze wprowadzenie do Ciała Mistycznego polega na świadomym i odpowiedzialnym potwierdzeniu

³³ J a n P a w e ł II. *Kat. Bierzmowanie w Kościele* nr 7 s. 103.

³⁴ Por. S a n t o r s k i. *Duchowość sakramentów* s. 162-163.

³⁵ J a n P a w e ł II. *Kat. Bierzmowanie w Kościele* nr 7 s. 103.

³⁶ Por. KK 11; J a n P a w e ł II. *Kat. Bierzmowanie w Kościele* nr 1 s. 100. Por. także: S a n t o r s k i. *Duchowość sakramentów* s. 163.

bycia w Kościele. Przez chrzest chrześcijanie jednoczą się z Chrystusem, wzajemnie ze sobą i z Kościołem.

Skoro społeczność ochrzczonych stanowi oryginalną wspólnotę, to obowiązują w niej także inne prawa: obowiązek miłości Boga i bliźniego, rady ewangeliczne i błogosławieństwa³⁷. Z chrztu wynika obowiązek miłości, bowiem ochrzczeni w jednym Duchu stanowią jedno ciało (1 Kor 12, 21-26), a najdoskonalszą więzią międzyludzką jest miłość. Ponadto miłość wymaga współpracy członków ciała, zwłaszcza słabszych, gdyż potrzebują większej troski. W tym kontekście św. Paweł wylicza dary i charyzmaty, wśród których największa jest miłość, dlatego rzeczywistość chrztu realizuje się w miłości³⁸. Co więcej duchowość bierzmowania, która pozwala poznać i doświadczyć Kościoła, wyraża się w miłości do Kościoła, będącego sakramentem jedności ludzi z Bogiem³⁹.

Wyrazem odpowiedzialności za wspólnotę Kościoła jest poddanie się posłudze Ducha Świętego, który swoją mocą jednoczy ciało w miłości udzielając darów charyzmatycznych⁴⁰. Dlatego przypomina Papież, że jednym z ważniejszych zadań Kościoła jest „odkrycie obecności Ducha Świętego, który działa w Kościele zarówno na sposób sakramentalny, zwłaszcza poprzez bierzmowanie, jak i za pośrednictwem licznych charyzmatów, zadań i posług przez Niego wzbudzonych dla dobra Kościoła”⁴¹. Właśnie sakrament bierzmowania zobowiązuje nie tylko do troski o własne zbawienie, co raczej stanowi charyzmatyczny dar współpracy z misją Kościoła, przez wykorzystanie darów, jakimi służy zbawieniu innych⁴².

Każdy chrześcijanin otrzymuje dary charyzmatyczne w celu pełnienia posługi dla dobra całej wspólnoty, dlatego nie należy przeciwstawiać urzędu i charyzmatów, ale je integrować. Albowiem piastujący władzę muszą mieć świadomość, że ich władza jest charyzmatem i ma charakter służebny (Rz 11, 13; 2 Kor 4, 1; 6, 3-10), zaś charyzmatycy powinni pamiętać, że ten sam Bóg, który ich obdarzył darem charyzmatycznym, ustanowił w Kościele na

³⁷ R a k. *Chrzest – nowością życia* s. 75.

³⁸ J. K u d a s i e w i c z. *Biblijna teologia chrztu w świetle czytań nowego obrzędu*. W: *Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego* s. 39.

³⁹ Por. KK 1. Por. także: S a n t o r s k i. *Duchowość sakramentów* s. 167.

⁴⁰ J. K u d a s i e w i c z. *Rola Ducha Świętego w dziejach zbawienia w świetle czytań biblijnych odnowionego obrzędu bierzmowania*. W: *Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego* s. 135-151.

⁴¹ TMA 45.

⁴² Por. K o c h. *Sakramentologia* s. 185.

pierwszym miejscu apostołów, proroków i nauczycieli (1 Kor 12, 28)⁴³ Wymaganiem wobec wszystkich jest zasada, że korzystanie z charyzmatów musi budować Kościół, a tak się stanie, gdy posługa charyzmatyczna będzie regulowana autentyczną wiarą i miłością.

Już chrzest daje prawo i obowiązek apostołstwa, ale dopiero bierzmowanie uzdalnia i zobowiązuje do bezpośredniego i społecznego uczestnictwa w ewangelizacji⁴⁴. Dojrzałość chrześcijańska domaga się wykorzystania darów dla dobra Kościoła i aktywnego budowania Królestwa Bożego, albowiem podstawowym zobowiązaniem sakramentu bierzmowania jest apostołstwo w Kościele i świecie, a ewangelizowanie stanowi wspólne zadanie wszystkich: świeckich, biskupów i kapłanów⁴⁵

Ponadto dojrzały apostołat winien dokonywać się w ramach Kościoła – trudno uznać za prawdziwą ewangelizację poza Kościołem, niezależną od Kościoła i hierarchii, bowiem chodzi o prawowierność w nauczaniu i postępowaniu moralnym oraz okazywanie szacunku i podporządkowanie się przepisom hierarchii kościelnej⁴⁶. Nie do pomyślenia jest więc ewangelizacja niezależna, zwłaszcza prowadzona przez ruchy religijne⁴⁷

Trzeba jednak zaznaczyć, że ludzie, wprowadzeni do Kościoła poprzez sakramenty inicjacji, mają swój czynny udział w życiu i działalności ewangelizacyjnej Kościoła dzięki temu, że czerpią siły z czynnego udziału w życiu liturgicznym swojej wspólnoty, nade wszystko zaś w Eucharystii⁴⁸. W tym kontekście należy zaznaczyć, że Kościół żyje i działa dzięki Eucharystii, jest ona wśród sakramentów tym, który doprowadza do pełni inicjację chrześcijańską. O znaczeniu tego sakramentu dla dzieła nowej ewangelizacji przyjdzie powiedzieć w kolejnym opracowaniu, bowiem Eucharystia stanowi szczególne źródło nowej ewangelizacji.

⁴³ Por. K u d a s i e w i c z. *Rola Ducha Świętego w dziejach zbawienia* s. 152-153.

⁴⁴ Por. B u x a k o w s k i. *Aspekty duszpasterskie sakramentu bierzmowania* s. 34.

⁴⁵ Por. B e r n a c k i. *Bierzmowanie sakramentem dojrzałości* s. 40; M i s i u r e k. *Apostolstwo wyrazem dojrzałości* s. 116-118.

⁴⁶ Por. M i s i u r e k. *Apostolstwo wyrazem dojrzałości* s. 121.

⁴⁷ Por. CHL 29-30.

⁴⁸ Por. VS 107; ChL 33.

BIBLIOGRAFIA

1. Źródła

- Jan Paweł II: Encyklika *Dominum et Vivificantem*. Watykan 1986.
– Encyklika *Redemptoris missio*. Watykan 1990.
– Encyklika *Veritatis splendor*. Watykan 1993.
– Adhortacja apost. *Christifideles laici*. Watykan 1988.
– List apostolski *Tertio millennio adveniente*. Watykan 1994.
Synod Biskupów. Zgromadzenie Specjalne dla Europy. Deklaracja „Abyśmy byli świadkami Chrystusa, który nas wyzwolił” Watykan 1991.

2. Opracowania

- Bernacki G.: Bierzmowanie sakramentem dojrzałości. W: Dojrzałość chrześcijańska. Red. A. J. Nowak, W. Słomka. Homo meditans XI. Lublin: TN KUL 1994 s. 37-44.
- Buxakowski J.: Aspekty duszpasterskie teologii bierzmowania. W: Komisja Episkopatu Polski Duszpasterstwa Ogólnego. Sakrament Bierzmowania. Ewangelizacja młodzieży. Program duszpasterski 1991/1992. Red. E. Szczotok, A. Liskowacka. Katowice: Księgarnia św. Jacka 1991 s. 21-35.
- Czerwik S.: Liturgia Sakramentu Bierzmowania. W: Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego. Red. J. Kudasiewicz. Warszawa: ATK 1981 s. 156-181.
- Koch G.: Sakramentologia – zbawienie przez sakramenty. Tł. W. Szymona. Kraków: Wyd. „M” 1999.
- Kudasiewicz J.: Biblijna teologia chrztu w świetle czytań nowego obrzędu. W: Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego s. 17-42.
- Kudasiewicz J.: Rola Ducha Świętego w dziejach zbawienia w świetle czytań biblijnych odnowionego obrzędu bierzmowania. W: Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego s. 135-151.
- Migut B.: Znaki Misterium Chrystusa. Historiozbawcze ujęcie sakramentów według Salvatore Marsilego OSB (1910-1983). Lublin: RW KUL 1996.
- Misiurek J.: Apostolstwo wyrazem dojrzałości chrześcijańskiej. W: Dojrzałość chrześcijańska. Red. A. J. Nowak, W. Słomka. Homo meditans XI. Lublin: TN KUL 1994 s. 107-122.
- Misiurek J.: Chrzest – nowe stworzenie w Chrystusie. W: Chrzest – nowość życia. Red. A. J. Nowak, W. Słomka. Homo meditans X. Lublin: TN KUL 1992 s. 79-91.
- Nagórny J.: Duch Święty w sumieniu chrześcijańskim. W: Jan Paweł II. *Dominum et Vivificantem*. Tekst i komentarze. Red. A. L. Szafranski. Lublin: RW KUL 1994 s. 193-213.
- Rak R.: Chrzest – nowością życia. W: Chrzest – nowość życia. Red. A. J. Nowak, W. Słomka. Homo meditans X. Lublin: TN KUL 1992 s. 67-78.

- R a k R.: Nowe spojrzenie na dar Ducha Świętego. W: Komisja Episkopatu Polski Duszpasterstwa Ogólnego. Sakrament Bierzmowania. Ewangelizacja młodzieży. Program duszpasterski na rok 1991/1992. Red. E. Szczotok, A. Liskowacka. Katowice 1991.
- S a n t o r s k i A.: Duchowość sakramentów inicjacji. W: Teologia duchowości katolickiej. RW KUL: Lublin 1993 s. 148-177.
- S ł o m k a W.: Chrzest jako podstawa duchowości chrześcijańskiej. W: Chrzest – nowość życia s. 13-22.
- S u q u i a A.: Nowa ewangelizacja: niektóre zadania i niebezpieczeństwa doby obecnej. „Kolekcja Communio” nr 8. Poznań: Pallotinum 1993 s. 34-57.

THE SACRAMENT OF CONFIRMATION AS A SOURCE OF NEW EVANGELIZATION

S u m m a r y

The sacrament of Confirmation, consolidating the gifts as well as obligations following from Baptism, connects one even more to the Church, rousing responsibility for this community of salvation. With the power of the Spirit of Truth and Love, a Christian achieves the attitude of mature faith and love, and through the testimony and charismatic gifts he builds the community of the Church. As he is in a special way given the power of the Holy Spirit, the christened one is called to undertake responsibility for the evangelization mission of the Church in the world. The confirmed one is enabled and obliged – as Christ's witness – to preach the faith with his word and his life and to permeate different dimensions of social life with the spirit of the Gospel. Charismatic gifts that serve the apostolate in the Church and the world, justify the ecclesiastical dimension of new evangelization.

Translated by Tadeusz Karłowicz

Słowa kluczowe: chrzest, bierzmowanie, głoszenie wiary, świadectwo, nowa ewangelizacja.

Key words: Baptism, Confirmation, preaching the faith, testimony, new evangelization.